

My w świecie

Warszawa, czerwiec 2011 r.

W dn. 6-10.05.2011 r. TNS OBOP zbadał poglądy Polaków na temat miejsca Polski w świecie.

- ❑ 40% badanych uważa, że Polska znaczy dużo i bardzo dużo w Europie Środkowo-Wschodniej, 38% w Unii Europejskiej i 28% w świecie: odpowiedzi „mało” i „bardzo mało” było kolejno: 8%, 8% i 12%.
- ❑ Połowa (49-55%) badanych sądzi, że Polska znaczy za mało – w regionie, w Europie i w świecie; ci co sądzą, że Polska znaczy „na swoją miarę” są w wyraźnej mniejszości, największy niedosyt znaczenia występuje w odniesieniu do świata (różnica 20- pktów proc).
- ❑ Zdecydowana większość (58% wobec 28%) uważa, że Polska mogłaby być wzorem dla innych krajów, jak przejść od dyktatury do demokracji. Jeśli chodzi o wprowadzenie gospodarki rynkowej, to za wzór uważa Polskę tylko 24% badanych, a nie uważa 50%. 25% respondentów sądzi, że Polska mogłaby, a 60%, że nie mogłaby być wzorem, jak budować sprawiedliwe społeczeństwo.

Cytowanie, publiczne odtwarzanie, kopiowanie oraz wykorzystywanie w innej formie danych, informacji i opracowań zawartych w tej publikacji jest dozwolone pod warunkiem podania źródła: TNS OBOP.

Znaczenie Polski wśród innych państw i narodów jest wątkiem chronicznie obecnym w myśleniu i wypowiedziach publicznych. Rozpiętość poglądów jest tu ogromna; od sugestii, że Polska zmierza w stronę „kondominium niemiecko-rosyjskiego” do zapewnienia, że staje się „głównym mocarstwem regionalnym w Europie”. Określenia te wzięto z wypowiedzi wybitnych polityków – TNS OBOP w sondażu z 6-10 maja 2011 r. zbadał, co w tej kwestii myśli masowa opinia publiczna¹. Komunikat zdaje sprawę z wyników badania.

ZNACZENIE FAKTYCZNE I POSTULOWANE

Badani, którym przyszło ocenić faktyczne znaczenie Polski wśród innych krajów, państw i narodów oceniali je na skali:[Polska znaczy] bardzo dużo – bardzo mało.

CZY PANA(I) ZDANIEM DZIŚ POLSKA ZNACZY					
	bardzo dużo	dużo	mało	bardzo mało	trudno powiedzieć
w świecie	1%	27%	53%	12%	7%
w Unii Europejskiej	2%	36%	47%	8%	7%
w Europie Środkowo-Wschodniej	2%	38%	42%	8%	10%

Oczywistym wynikiem jest to, że im szerszy układ porównania, tym ocena skromniejsza. Nieoczywistym wynikiem jest to, że poszerzanie układu porównania powoduje tak małą zmianę ocen: 40% uważa, że Polska znaczy dużo i bardzo dużo w regionie, 38% w Europie i aż 28% w świecie: odpowiedzi „mało” i „bardzo mało” wynoszą kolejno: 8, 8 i 12%. O realizmie ocen znaczenia Polski w regionie, a nawet w Europie można dyskutować, ale ocena roli Polski w świecie ma luźny związek

¹ Sondaż TNS OBOP zrealizowano w dniach 6 - 10 maja 2011 r. na ogólnopolskiej, losowej, reprezentatywnej próbie 1005 mieszkańców Polski w wieku 15 i więcej lat. Maksymalny błąd statystyczny dla takiej wielkości próby wynosi +/-3%, przy wiarygodności oszacowania równej 95%

z rzeczywistością. W tej ostatniej kwestii warto zauważyć, że oceny znaczenia Polski w świecie badani dokonywali w pierwszej kolejności, nie mogli więc powtarzać mechanicznie innych ocen (efekt „hallo”).

Uzupełnieniem oceny znaczenia faktycznego była ocena tego znaczenia według jakichś standardów, oczekiwań lub marzeń badanych. Zapytano ich po prostu, czy ich zdaniem Polska znaczy „za dużo”, „za mało” czy „na swoją miarę”. Odpowiedzi zawiera tabela.

CZY PANA(I) ZDANIEM POLSKA ZNACZY				
	za mało	za dużo	na swoją miarę	trudno powiedzieć
w świecie	55%	3%	35%	7%
w Unii Europejskiej	55%	2%	37%	6%
w Europie Środkowo-Wschodniej	49%	3%	39%	9%

Biją w oczy wyniki w pierwszej kolumnie tabeli: połowa Polaków uważa, że Polska znaczy za mało – w regionie, w Europie i w świecie; a w każdej z tych ocen ci co sądzą, że Polska znaczy „na swoją miarę” są w wyraźnej mniejszości, największy niedosyt znaczenia (różnica 20 pktów proc.) jest w odniesieniu do świata.

W obu tabelach zwracają uwagę stosunkowo niskie (jak na badaną materię) odsetki odpowiedzi „trudno powiedzieć” – dowód tego, że nie są to sprawy, o których badani musieli myśleć dopiero wtedy, gdy zapytał ich o to ankieter; przeciwnie, albo już *mieli* w tych sprawach poglądy, albo bez trudu sformułowali je w sytuacji badania.

Poglądy w tych sprawach nie wchodzą w wyraźne i systematyczne związki z wykształceniem, ale związane są z sympatiami politycznym badanych. W tabelach aneksowych można zobaczyć np., że sympatycy PO zdecydowanie częściej niż sympatycy PiS oceniają jako duże znaczenie Polski w świecie (39% do 27%), w Europie (56% do 27%) i regionie (56% do 37%). Nieco częściej niż zwolennicy PiS uznają za odpowiednie („na swoją miarę”) znaczenie Polski w świecie (49% do 30%), w UE (40% do 35%) i naszym regionie (49% do 35%). Są więc bardziej optymistyczni w swoich ocenach znaczenia Polski.

POLSKA JAKO WZÓR

Znaczenie kraju może polegać na wpływie na bieg spraw regionu, kontynentu czy świata, ale także na jego atrakcyjności – na tym, że jest dla innych wzorem, modelem do naśladowania. Zapytano badanych o to, czy Polska mogłaby być dla innych krajów takim wzorem w sferze polityki, gospodarki i wewnętrznego urządzenia społeczeństwa.

CZY POLSKA MOGŁABY BYĆ WZOREM DLA INNYCH KRAJÓW:			
	tak	nie	trudno powiedzieć
jak przejść od dyktatury do demokracji?	58%	28%	14%
jak wprowadzić gospodarkę rynkową?	34%	50%	16%
jak budować sprawiedliwe społeczeństwo?	25%	60%	15%

Zdecydowana większość Polaków, zarówno bezwzględna, jak i względna (58% wobec 28%) uważa Polskę za wzór przejścia od dyktatury do demokracji. Jeśli chodzi o drugi fundamentalny wymiar zmiany ustrojowej w Polsce – wprowadzenie gospodarki rynkowej, to proporcje są odwrotne: 50% do 24% czyli 2:1, ale na *niekorzyść* Polski! Jeszcze więcej jest ludzi, którzy *nie* uważają Polski za wzór dla innych jeśli chodzi o sprawiedliwe urządzenie społeczeństwa, które powstało po wielkich zmianach politycznych i gospodarczych roku 1989. Odsetki te wyrażają nie tylko potencjał Polski jako wzoru dla innych, ale także ocenę samej Polski.

Podobnie jak w przypadku oceny znaczenia Polski poglądy te nie są związane z wykształceniem, ale są wyraźnie związane z sympatiami partyjnymi.

Zamiar głosowania	CZY POLSKA MOGŁABY BYĆ WZOREM DLA INNYCH KRAJÓW:					
	jak przejść od dyktatury do demokracji		jak wprowadzić gospodarkę rynkowa		jak budować sprawiedliwe społeczeństwo?	
	tak	nie	tak	nie	tak	nie
PO	69%	22%	49%	42%	40%	49%
PSL	69%	17%	31%	58%	27%	61%
PiS	60%	33%	32%	59%	24%	64%
SLD	53%	37%	37%	52%	26%	68%

Zwraca uwagę, że:

1. Sympatycy PO i PSL, partii rządzącej koalicji lepiej oceniają transformację polityczną niż PiS, partii krytyki Okrągłego Stołu oraz SLD, partii powstałej na zjeździe PZPR.
2. Tylko (niewielka) większość względna sympatyków PO uznaje Polskę za wzór wprowadzania gospodarki rynkowej – sympatycy wszystkich innych partii zdecydowanie odrzucają taki pogląd, zwolennicy SLD są nieco bliżej PO niż zwolennicy PIS i PSL, którzy są ze sobą całkowicie zgodni w ocenach.
3. Nawet zwolennicy PO częściej uważają, że Polska *nie* mogłaby być (49% wobec 40%) wzorem dla innych jak budować sprawiedliwe społeczeństwo. Sympatycy trzech pozostałych partii taką możliwość odrzucają zgodnie i zdecydowanie (61-68% wobec 24-27%).

Czy Pana(i) zdaniem dziś Polska znaczy w świecie?

		ZNACZENIE POLSKI W ŚWIECIE					LICZBA OSÓB
		bardzo dużo	dużo	mało	bardzo mało	trudno powiedzieć	
OGÓŁEM		1	27	53	12	7	1005
PŁEĆ	mężczyźni	1	26	50	15	8	480
	kobiety	0	29	56	9	6	525
WIEK	15-19 lat	3	36	50	3	8	77
	20-29 lat	1	23	56	16	5	192
	30-39 lat	2	25	58	11	3	178
	40-49 lat		29	51	14	6	150
	50-59 lat	0	31	51	10	7	179
	60 lat lub więcej	0	26	52	10	11	229
WYKSZTAŁCENIE	podstawowe, gimnazjalne	0	28	48	9	15	168
	zasadnicze zawodowe	1	33	48	11	7	254
	średnie i pomaturalne	0	22	57	16	4	310
	licencjat, wyższe	1	27	59	12	1	156
	jeszcze się uczy	2	30	56	4	8	117
MIEJSCE ZAMIESZKANIA	wieś	1	23	55	12	10	383
	miasto do 100 tys.	1	31	50	13	5	326
	miasto 101-500 tys.	2	34	46	10	7	176
	miasto pow. 500 tys.	1	23	66	8	2	120
amer	małopolski	1	23	57	9	10	139
	wschodni	0	41	40	7	11	112
	katowicki	0	33	44	13	10	160
	dolnośląski	1	31	52	15	2	93
	wielkopolski		27	61	6	6	115
	pomorski	2	29	51	13	5	160
	centralny	1	18	61	15	4	224
AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA	pracuje zawodowo	1	27	54	15	4	459
	nie pracuje zawodowo	1	28	53	9	9	546
GRUPA SPOŁECZNO - ZAWODOWA	kierownicy i specjaliści	2	34	51	10	3	82
	prywatni przedsiębiorcy		20	46	33		35
	pracownicy administracji i usług	1	22	63	9	4	141
	robotnicy		27	51	17	5	170
	rolnicy		34	39	18	10	32
	gospodynie domowe	3	29	51	4	13	60
	emeryci i renciści	0	28	50	13	9	271
	uczniowie i studenci	2	30	56	4	8	117
	bezrobotni	1	27	58	7	7	98
SAMOOCENA SYTUACJI MATERIALNEJ	dobra	1	31	57	7	3	152
	średnia	1	28	54	11	7	654
	zła	2	24	49	17	8	200
M19. Jaki jest Pana(i) stosunek do wiary?	Wierzący(a) i regularnie praktykujący(a)	1	27	52	11	8	464
	Wierzący(a) i nierregularnie praktykujący(a)	1	28	57	9	5	371
	Wierzący(a) lecz niepraktykujący(a)	1	30	45	20	5	131
	Niewierzący		18	56	17	9	39
POGLĄDY POLITYCZNE	lewicowe	1	36	41	14	8	89
	centrolewicowe		26	52	14	8	65
	centroprawicowe	1	25	60	9	5	118
	prawicowe	2	31	51	11	4	222
	trudno powiedzieć	1	25	55	12	8	512
ZAINTERESOWANIE POLITYKĄ	w ogóle się nie interesuje	1	22	53	13	11	255
	raczej się nie interesuje	1	25	58	11	6	397
	raczej się interesuje	1	35	48	11	5	305
	bardzo się interesuje	1	30	56	13		47
PREFERENCJE WYBORCZE	PO	2	37	53	5	3	199
	PSL		17	73	9		22
	PiS	2	26	52	15	5	114
	SLD		28	55	14	3	74
	inna partia, jaka		27	47	10	16	43
	niezdecydowani		32	54	5	9	99

Czy Pana(i) zdaniem dziś Polska znaczy w Unii Europejskiej?

		ZNACZENIE POLSKI W UNII EUROPEJSKIEJ					LICZBA OSÓB
		bardzo dużo	dużo	mało	bardzo mało	trudno powiedzieć	
OGÓŁEM		2	36	47	8	7	1005
PŁEĆ	mężczyźni	2	36	45	11	6	480
	kobiety	2	36	49	6	7	525
WIEK	15-19 lat	3	37	43	10	7	77
	20-29 lat	2	26	59	8	4	192
	30-39 lat	3	33	52	7	5	178
	40-49 lat	1	42	42	9	5	150
	50-59 lat	2	39	44	8	7	179
	60 lat lub więcej	0	39	41	9	10	229
WYKSZTAŁCENIE	podstawowe, gimnazjalne	2	36	39	9	14	168
	zasadnicze zawodowe	2	37	46	7	7	254
	średnie i pomaturalne	2	32	51	11	4	310
	licencjat, wyższe	2	41	48	7	1	156
	jeszcze się uczy	2	34	51	6	7	117
MIEJSCE ZAMIESZKANIA	wieś	1	31	50	8	9	383
	miasto do 100 tys.	1	37	47	11	4	326
	miasto 101-500 tys.	4	44	38	6	8	176
	miasto pow. 500 tys.	1	35	53	8	4	120
amer	małopolski	1	36	46	6	11	139
	wschodni	1	45	37	12	5	112
	katowicki	2	33	45	8	12	160
	dolnośląski	1	39	46	9	5	93
	wielkopolski		39	50	5	7	115
	pomorski	4	38	48	5	5	160
	centralny	2	29	54	13	3	224
AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA	pracuje zawodowo	2	37	48	9	5	459
	nie pracuje zawodowo	2	35	47	8	8	546
GRUPA SPOŁECZNO - ZAWODOWA	kierownicy i specjaliści	5	43	43	7	2	82
	prywatni przedsiębiorcy		29	36	32	3	35
	pracownicy administracji i usług	1	38	52	5	4	141
	robotnicy	1	35	50	9	5	170
	rolnicy		37	39	13	11	32
	gospodynie domowe	5	32	45	11	7	60
	emeryci i renciści	1	37	43	9	10	271
	uczniowie i studenci	2	34	51	6	7	117
	bezrobotni	4	33	53	4	6	98
SAMOOCENA SYTUACJI MATERIALNEJ	dobra	3	36	51	6	3	152
	średnia	1	38	46	8	7	654
	zła	3	29	49	10	8	200
M19. Jaki jest Pana(i) stosunek do wiary?	Wierzący(a) i regularnie praktykujący(a)	2	35	47	8	8	464
	Wierzący(a) i nieregularnie praktykujący(a)	2	37	48	7	7	371
	Wierzący(a) lecz niepraktykujący(a)	3	35	49	10	3	131
	Niewierzący		42	36	17	5	39
POGLĄDY POLITYCZNE	lewicowe	3	40	45	6	7	89
	centrolewicowe	2	44	42	8	5	65
	centroprawicowe	2	45	47	5	1	118
	prawicowe	3	39	45	9	4	222
	trudno powiedzieć	1	30	50	10	9	512
ZAINTERESOWANIE POLITYKĄ	w ogóle się nie interesuje	2	27	48	13	9	255
	raczej się nie interesuje	1	33	53	6	7	397
	raczej się interesuje	2	46	40	7	5	305
	bardzo się interesuje	3	37	47	10	2	47
PREFERENCJE WYBORCZE	PO	3	53	38	3	3	199
	PSL		37	53	5	5	22
	PiS	2	25	51	15	7	114
	SLD	2	47	42	5	4	74
	inna partia, jaka	7	33	40	14	6	43
	niezdecydowani		35	52	2	12	99

Czy Pana(i) zdaniem dziś Polska znaczy w Europie Środkowo-Wschodniej?

		ZNACZENIE POLSKI W EUROPIE ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ					LICZBA OSÓB
		bardzo dużo	dużo	mało	bardzo mało	trudno powiedzieć	
OGÓŁEM		2	38	42	8	10	1005
PŁEĆ	mężczyźni	3	40	37	10	10	480
	kobiety	2	35	45	6	11	525
WIEK	15-19 lat		32	49	7	11	77
	20-29 lat	2	36	49	9	5	192
	30-39 lat	2	39	45	6	8	178
	40-49 lat	3	43	32	8	14	150
	50-59 lat	3	38	38	10	10	179
	60 lat lub więcej	3	35	39	8	15	229
WYKSZTAŁCENIE	podstawowe, gimnazjalne	1	30	42	8	19	168
	zasadnicze zawodowe	3	36	41	7	13	254
	średnie i pomaturalne	3	35	41	13	9	310
	licencjat, wyższe	3	51	40	4	2	156
	jeszcze się uczy	2	38	46	6	8	117
MIEJSCE ZAMIESZKANIA	wieś	2	31	47	7	12	383
	miasto do 100 tys.	2	35	40	12	11	326
	miasto 101-500 tys.	3	53	30	6	9	176
	miasto pow. 500 tys.	4	40	46	6	5	120
amer	małopolski	1	33	44	7	15	139
	wschodni	3	47	29	8	13	112
	katowicki		40	37	9	14	160
	dolnośląski	1	46	38	9	6	93
	wielkopolski	2	39	46	4	9	115
	pomorski	3	35	48	5	9	160
	centralny	4	31	45	13	8	224
AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA	pracuje zawodowo	3	39	40	9	9	459
	nie pracuje zawodowo	2	36	43	7	12	546
GRUPA SPOŁECZNO - ZAWODOWA	kierownicy i specjaliści	3	51	37	4	5	82
	prywatni przedsiębiorcy	5	31	31	32	1	35
	pracownicy administracji i usług	3	39	38	10	11	141
	robotnicy	3	39	44	6	8	170
	rolnicy		24	46	13	17	32
	gospodynie domowe	2	40	45	4	10	60
	emeryci i renciści	2	34	40	9	15	271
	uczniowie i studenci	2	38	46	6	8	117
bezrobotni	1	35	47	7	10	98	
SAMOOCENA SYTUACJI MATERIALNEJ	dobra	2	45	43	4	6	152
	średnia	2	40	39	8	11	654
	zła	3	24	47	13	13	200
M19. Jaki jest Pana(i) stosunek do wiary?	Wierzący(a) i regularnie praktykujący(a)	2	38	42	7	12	464
	Wierzący(a) i nieregularnie praktykujący(a)	3	36	45	7	9	371
	Wierzący(a) lecz niepraktykujący(a)	3	36	36	14	11	131
	Niewierzący	4	51	31	11	3	39
POGLĄDY POLITYCZNE	lewicowe	7	39	41	4	9	89
	centrolewicowe	2	45	38	11	3	65
	centroprawicowe	3	48	38	6	5	118
	prawicowe	4	41	43	6	7	222
	trudno powiedzieć	1	32	42	10	14	512
ZAINTERESOWANIE POLITYKĄ	w ogóle się nie interesuje	0	31	45	11	13	255
	raczej się nie interesuje	1	33	46	8	11	397
	raczej się interesuje	5	46	34	7	9	305
	bardzo się interesuje	5	54	33	4	4	47
PREFERENCJE WYBORCZE	PO	5	51	34	4	7	199
	PSL		51	29	1	19	22
	PiS	4	33	45	8	10	114
	SLD	4	44	38	5	9	74
	inna partia, jaka	4	40	41	10	5	43
	niezdecydowani	1	37	44	5	13	99

Czy Pana(i) zdaniem Polska znaczy za mało, za dużo czy na swoją miarę w świecie?

		POZIOM ZNACZENIA POLSKI W ŚWIECIE				LICZBA OSÓB
		za mało	za dużo	na swoją miarę	trudno powiedzieć	
OGÓŁEM		55	3	35	7	1005
PŁEĆ	mężczyźni	54	3	37	6	480
	kobiety	55	4	34	7	525
WIEK	15-19 lat	49	2	39	10	77
	20-29 lat	65	5	27	3	192
	30-39 lat	55	5	34	6	178
	40-49 lat	62	2	29	7	150
	50-59 lat	53	2	38	7	179
	60 lat lub więcej	44	3	44	9	229
WYKSZTAŁCENIE	podstawowe, gimnazjalne	47	2	41	10	168
	zasadnicze zawodowe	47	4	39	9	254
	średnie i pomaturalne	63	5	28	5	310
	licencjat, wyższe	59	2	36	2	156
	jeszcze się uczy	53	2	37	7	117
MIEJSCE ZAMIESZKANIA	wieś	56	4	31	9	383
	miasto do 100 tys.	52	4	39	5	326
	miasto 101-500 tys.	43	3	46	8	176
	miasto pow. 500 tys.	73	3	22	2	120
amer	małopolski	58	2	35	4	139
	wschodni	48	2	40	10	112
	katowicki	54	2	38	6	160
	dolnośląski	46	3	47	4	93
	wielkopolski	51	4	41	5	115
	pomorski	47	10	37	6	160
	centralny	67	1	22	9	224
AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA	pracuje zawodowo	60	4	30	5	459
	nie pracuje zawodowo	50	3	40	8	546
GRUPA SPOŁECZNO - ZAWODOWA	kierownicy i specjaliści	63	7	29	2	82
	prywatni przedsiębiorcy	54	7	37	2	35
	pracownicy administracji i usług	59	5	30	6	141
	robotnicy	61	2	31	6	170
	rolnicy	64		22	14	32
	gospodynie domowe	43	2	39	16	60
	emeryci i renciści	46	3	43	7	271
	uczniowie i studenci	53	2	37	7	117
	bezrobotni	59	4	34	3	98
SAMOOCENA SYTUACJI MATERIALNEJ	dobra	53	5	39	3	152
	średnia	54	3	37	6	654
	zła	58	4	27	11	200
M19. Jaki jest Pana(i) stosunek do wiary?	Wierzący(a) i regularnie praktykujący(a)	55	3	35	7	464
	Wierzący(a) i nieregularnie praktykujący(a)	54	4	35	6	371
	Wierzący(a) lecz niepraktykujący(a)	59	2	35	4	131
	Niewierzący	36	11	42	10	39
POGLĄDY POLITYCZNE	lewicowe	54	3	39	4	89
	centrolewicowe	49	8	36	8	65
	centroprawicowe	57	5	37	2	118
	prawicowe	56	3	38	4	222
	trudno powiedzieć	55	3	33	9	512
ZAINTERESOWANIE POLITYKĄ	w ogóle się nie interesuje	54	3	31	12	255
	raczej się nie interesuje	57	4	33	6	397
	raczej się interesuje	52	4	40	4	305
	bardzo się interesuje	52	2	45	2	47
PREFERENCJE WYBORCZE	PO	55	3	40	3	199
	PSL	58	4	37		22
	PiS	61	2	30	7	114
	SLD	55	2	36	7	74
	inna partia, jaka	36	3	47	13	43
	niezdecydowani	55	3	32	9	99

Czy Pana(i) zdaniem Polska znaczy za mało, za dużo czy na swoją miarę w Unii Europejskiej?

		POZIOM ZNACZENIA POLSKI W UNII EUROPEJSKIEJ				LICZBA OSÓB
		za mało	za dużo	na swoją miarę	trudno powiedzieć	
OGÓŁEM		55	2	37	6	1005
PŁEĆ	mężczyźni	54	2	39	6	480
	kobiety	55	3	35	7	525
WIEK	15-19 lat	44		44	12	77
	20-29 lat	65	3	28	4	192
	30-39 lat	55	4	36	5	178
	40-49 lat	63	1	32	5	150
	50-59 lat	52	2	40	6	179
	60 lat lub więcej	46	2	43	9	229
WYKSZTAŁCENIE	podstawowe, gimnazjalne	47	1	42	10	168
	zasadnicze zawodowe	47	3	43	7	254
	średnie i pomaturalne	65	3	27	5	310
	licencjat, wyższe	57	2	38	3	156
	jeszcze się uczy	49	1	41	9	117
MIEJSCE ZAMIESZKANIA	wieś	54	2	34	10	383
	miasto do 100 tys.	53	2	40	4	326
	miasto 101-500 tys.	48	3	44	5	176
	miasto pow. 500 tys.	69	2	27	3	120
amer	małopolski	53	2	38	6	139
	wschodni	50	2	39	9	112
	katowicki	52	2	40	6	160
	dolnośląski	45	3	47	5	93
	wielkopolski	47	2	46	5	115
	pomorski	57	5	32	5	160
	centralny	65	1	26	8	224
AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA	pracuje zawodowo	60	3	32	5	459
	nie pracuje zawodowo	50	2	40	8	546
GRUPA SPOŁECZNO - ZAWODOWA	kierownicy i specjaliści	60	5	32	3	82
	prywatni przedsiębiorcy	51	6	43		35
	pracownicy administracji i usług	58	2	35	6	141
	robotnicy	64	2	30	4	170
	rolnicy	56	5	25	14	32
	gospodynie domowe	47	3	43	7	60
	emeryci i renciści	47	2	43	8	271
	uczniowie i studenci	49	1	41	9	117
	bezrobotni	61	2	31	5	98
SAMOCENA SYTUACJI MATERIALNEJ	dobra	52	2	43	3	152
	średnia	53	3	38	6	654
	zła	60	2	27	10	200
M19. Jaki jest Pana(i) stosunek do wiary?	Wierzący(a) i regularnie praktykujący(a)	53	3	38	7	464
	Wierzący(a) i nieregularnie praktykujący(a)	60	2	33	5	371
	Wierzący(a) lecz niepraktykujący(a)	50	1	42	7	131
	Niewierzący	43	2	45	10	39
POGLĄDY POLITYCZNE	lewicowe	53	4	40	3	89
	centrolewicowe	58	7	27	8	65
	centroprawicowe	50	4	43	3	118
	prawicowe	58	2	38	2	222
	trudno powiedzieć	54	1	35	9	512
ZAINTERESOWANIE POLITYKĄ	w ogóle się nie interesuje	52	1	37	10	255
	raczej się nie interesuje	61	3	28	7	397
	raczej się interesuje	48	3	46	3	305
	bardzo się interesuje	52	2	43	2	47
PREFERENCJE WYBORCZE	PO	54	3	40	3	199
	PSL	66		34		22
	PiS	58	2	35	5	114
	SLD	47	4	42	6	74
	inna partia, jaka	42	4	48	6	43
	niezdecydowani	56	3	32	9	99

Czy Pana(i) zdaniem Polska znaczy za mało, za dużo czy na swoją miarę w Europie Środkowo-Wschodniej?

		POZIOM ZNACZENIA POLSKI W EUROPIE ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ				LICZBA OSÓB
		za mało	za dużo	na swoją miarę	trudno powiedzieć	
OGÓŁEM		49	3	39	9	1005
PŁEĆ	mężczyźni	48	4	40	8	480
	kobiety	49	4	38	9	525
WIEK	15-19 lat	33	5	48	14	77
	20-29 lat	59	7	32	3	192
	30-39 lat	52	3	39	7	178
	40-49 lat	53	1	35	11	150
	50-59 lat	47	2	40	11	179
	60 lat lub więcej	42	4	44	10	229
WYKSZTAŁCENIE	podstawowe, gimnazjalne	46	3	39	11	168
	zasadnicze zawodowe	45	4	41	10	254
	średnie i pomaturalne	57	3	32	8	310
	licencjat, wyższe	48	4	43	4	156
	jeszcze się uczy	38	4	49	9	117
MIEJSCE ZAMIESZKANIA	wieś	51	4	34	12	383
	miasto do 100 tys.	49	3	40	8	326
	miasto 101-500 tys.	41	2	50	7	176
	miasto pow. 500 tys.	52	8	38	2	120
region	małopolski	48	2	43	7	139
	wschodni	45	2	41	12	112
	katowicki	45	1	43	11	160
	dolnośląski	43	3	49	5	93
	wielkopolski	42	4	48	5	115
	pomorski	52	10	29	9	160
	centralny	57	2	31	9	224
AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA	pracuje zawodowo	54	3	36	7	459
	nie pracuje zawodowo	44	4	42	10	546
GRUPA SPOŁECZNO - ZAWODOWA	kierownicy i specjaliści	52	8	34	6	82
	prywatni przedsiębiorcy	59	8	34		35
	pracownicy administracji i usług	52	2	39	7	141
	robotnicy	53	2	38	7	170
	rolnicy	65		15	20	32
	gospodynie domowe	40	5	40	15	60
	emeryci i renciści	44	3	44	10	271
	uczniowie i studenci	38	4	49	9	117
	bezrobotni	55	6	30	9	98
SAMOOCENA SYTUACJI MATERIALNEJ	dobra	46	3	46	5	152
	średnia	48	3	40	9	654
	zła	53	5	30	11	200
M19. Jaki jest Pana(i) stosunek do wiary?	Wierzący(a) i regularnie praktykujący(a)	47	3	40	11	464
	Wierzący(a) i nieregularnie praktykujący(a)	51	5	37	7	371
	Wierzący(a) lecz niepraktykujący(a)	49	3	40	8	131
	Niewierzący	43	1	52	5	39
POGLĄDY POLITYCZNE	lewicowe	50	4	43	4	89
	centrolewicowe	47	4	39	10	65
	centroprawicowe	46	4	44	6	118
	prawicowe	47	6	44	3	222
	trudno powiedzieć	50	2	35	12	512
ZAINTERESOWANIE POLITYKĄ	w ogóle się nie interesuje	49	2	35	13	255
	raczej się nie interesuje	49	5	36	9	397
	raczej się interesuje	47	3	44	5	305
	bardzo się interesuje	48	1	50	2	47
PREFERENCJE WYBORCZE	PO	43	5	49	4	199
	PSL	41	4	50	4	22
	PiS	56	2	35	6	114
	SLD	46	2	45	7	74
	inna partia, jaka	37	2	45	15	43
	niezdecydowani	52	6	30	12	99

Czy Polska mogłaby być wzorem dla innych krajów, jak przejść od dyktatury do demokracji?

		Czy Polska mogłaby być wzorem dla innych krajów, jak przejść od dyktatury do demokracji?			LICZBA OSÓB
		tak	nie	trudno powiedzieć	
OGÓLEM		58	28	14	1005
PŁEĆ	mężczyźni	62	27	11	480
	kobiety	55	28	16	525
WIEK	15-19 lat	67	7	26	77
	20-29 lat	57	32	11	192
	30-39 lat	55	32	12	178
	40-49 lat	59	28	14	150
	50-59 lat	59	29	12	179
	60 lat lub więcej	58	27	16	229
WYKSZTAŁCENIE	podstawowe, gimnazjalne	53	30	17	168
	zasadnicze zawodowe	57	28	15	254
	średnie i pomaturalne	56	31	13	310
	licencjat, wyższe	64	29	7	156
	jeszcze się uczy	67	14	18	117
MIEJSCE ZAMIESZKANIA	wieś	52	28	19	383
	miasto do 100 tys.	54	35	10	326
	miasto 101-500 tys.	70	17	13	176
	miasto pow. 500 tys.	72	20	9	120
region	małopolski	50	34	15	139
	wschodni	54	22	24	112
	katowicki	65	20	16	160
	dolnośląski	59	37	4	93
	wielkopolski	59	26	15	115
	pomorski	54	31	15	160
	centralny	63	27	10	224
AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA	pracuje zawodowo	59	29	13	459
	nie pracuje zawodowo	58	27	15	546
GRUPA SPOŁECZNO - ZAWODOWA	kierownicy i specjaliści	62	27	11	82
	prywatni przedsiębiorcy	63	32	5	35
	pracownicy administracji i usług	60	28	12	141
	robotnicy	54	29	17	170
	rolnicy	62	30	9	32
	gospodynie domowe	54	21	25	60
	emeryci i renciści	58	29	13	271
	uczniowie i studenci	67	14	18	117
SAMOCENA SYTUACJI MATERIALNEJ	dobra	55	26	19	152
	średnia	63	26	12	654
	zła	47	35	18	200
M19. Jaki jest Pana(i) stosunek do wiary?	Wierzący(a) i regularnie praktykujący(a)	58	26	16	464
	Wierzący(a) i nieregularnie praktykujący(a)	61	26	13	371
	Wierzący(a) lecz niepraktykujący(a)	50	36	15	131
	Niewierzący	63	32	5	39
POGLĄDY POLITYCZNE	lewicowe	53	38	10	89
	centrolewicowe	67	24	10	65
	centroprawicowe	69	17	14	118
	prawicowe	71	22	7	222
	trudno powiedzieć	50	31	18	512
ZAINTERESOWANIE POLITYKĄ	w ogóle się nie interesuje	46	33	20	255
	raczej się nie interesuje	60	27	14	397
	raczej się interesuje	66	24	10	305
	bardzo się interesuje	59	32	9	47
PREFERENCJE WYBORCZE	PO	69	22	9	199
	PSL	69	17	14	22
	PiS	60	33	7	114
	SLD	53	37	10	74
	inna partia, jaka	64	22	13	43
	niezdecydowani	59	26	15	99

Czy Polska mogłaby być wzorem dla innych krajów, jak wprowadzić gospodarkę rynkową?

		Czy Polska mogłaby być wzorem dla innych krajów, jak wprowadzić gospodarkę rynkową?			LICZBA OSÓB
		tak	nie	trudno powiedzieć	
OGÓŁEM		34	50	16	1005
PŁEĆ	mężczyźni	36	52	12	480
	kobiety	31	49	20	525
WIEK	15-19 lat	39	34	27	77
	20-29 lat	29	54	16	192
	30-39 lat	39	49	12	178
	40-49 lat	33	58	10	150
	50-59 lat	32	54	13	179
	60 lat lub więcej	34	45	21	229
WYKSZTAŁCENIE	podstawowe, gimnazjalne	32	50	19	168
	zasadnicze zawodowe	30	55	15	254
	średnie i pomaturalne	35	51	13	310
	licencjat, wyższe	35	53	12	156
	jeszcze się uczy	38	35	27	117
MIEJSCE ZAMIESZKANIA	wieś	32	48	20	383
	miasto do 100 tys.	32	55	14	326
	miasto 101-500 tys.	38	46	16	176
	miasto pow. 500 tys.	39	52	9	120
region	małopolski	27	53	20	139
	wschodni	36	42	22	112
	katowicki	23	58	19	160
	dolnośląski	36	55	9	93
	wielkopolski	49	37	14	115
	pomorski	33	47	20	160
	centralny	35	55	10	224
AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA	pracuje zawodowo	33	55	12	459
	nie pracuje zawodowo	34	47	19	546
GRUPA SPOŁECZNO - ZAWODOWA	kierownicy i specjaliści	33	55	12	82
	prywatni przedsiębiorcy	33	56	11	35
	pracownicy administracji i usług	37	48	15	141
	robotnicy	33	56	10	170
	rolnicy	15	74	12	32
	gospodynie domowe	34	43	24	60
	emeryci i renciści	33	49	17	271
	uczniowie i studenci	38	35	27	117
SAMOCENA SYTUACJI MATERIALNEJ	dobra	45	39	16	152
	średnia	33	51	15	654
	zła	27	55	18	200
M19. Jaki jest Pana(i) stosunek do wiary?	Wierzący(a) i regularnie praktykujący(a)	35	47	18	464
	Wierzący(a) i nieregularnie praktykujący(a)	32	52	15	371
	Wierzący(a) lecz niepraktykujący(a)	35	51	14	131
	Niewierzący	28	68	4	39
POGLĄDY POLITYCZNE	lewicowe	45	47	8	89
	centrolewicowe	39	53	8	65
	centroprawicowe	41	42	17	118
	prawicowe	40	50	10	222
	trudno powiedzieć	27	52	21	512
ZAINTERESOWANIE POLITYKĄ	w ogóle się nie interesuje	28	47	25	255
	raczej się nie interesuje	35	49	15	397
	raczej się interesuje	36	52	12	305
	bardzo się interesuje	34	60	6	47
PREFERENCJE WYBORCZE	PO	49	42	9	199
	PSL	31	58	11	22
	PiS	32	59	9	114
	SLD	37	52	10	74
	inna partia, jaka	35	46	19	43
	niezdecydowani	28	53	18	99

Czy Polska mogłaby być wzorem dla innych krajów, jak budować sprawiedliwe społeczeństwo?

		Czy Polska mogłaby być wzorem dla innych krajów, jak budować sprawiedliwe społeczeństwo?			LICZBA OSÓB
		tak	nie	trudno powiedzieć	
OGÓŁEM		25	60	15	1005
PŁEĆ	mężczyźni	26	62	12	480
	kobiety	24	59	17	525
WIEK	15-19 lat	26	45	29	77
	20-29 lat	20	71	9	192
	30-39 lat	28	60	13	178
	40-49 lat	27	58	14	150
	50-59 lat	27	61	13	179
	60 lat lub więcej	24	59	18	229
WYKSZTAŁCENIE	podstawowe, gimnazjalne	24	59	17	168
	zasadnicze zawodowe	21	65	14	254
	średnie i pomaturalne	29	59	13	310
	licencjat, wyższe	26	61	12	156
	jeszcze się uczy	23	56	21	117
MIEJSCE ZAMIESZKANIA	wieś	25	58	18	383
	miasto do 100 tys.	23	66	11	326
	miasto 101-500 tys.	25	59	15	176
	miasto pow. 500 tys.	31	55	14	120
amer	małopolski	24	59	17	139
	wschodni	28	51	20	112
	katowicki	17	66	17	160
	dolnośląski	30	65	5	93
	wielkopolski	33	51	16	115
	pomorski	22	66	12	160
	centralny	25	61	14	224
AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA	pracuje zawodowo	26	60	13	459
	nie pracuje zawodowo	24	60	16	546
GRUPA SPOŁECZNO - ZAWODOWA	kierownicy i specjaliści	30	58	12	82
	prywatni przedsiębiorcy	24	58	18	35
	pracownicy administracji i usług	28	60	12	141
	robotnicy	27	61	12	170
	rolnicy	10	69	21	32
	gospodynie domowe	23	53	24	60
	emeryci i renciści	24	61	15	271
	uczniowie i studenci	23	56	21	117
bezrobotni	25	68	7	98	
SAMOCENA SYTUACJI MATERIALNEJ	dobra	35	52	14	152
	średnia	23	60	16	654
	zła	23	67	10	200
M19. Jaki jest Pana(i) stosunek do wiary?	Wierzący(a) i regularnie praktykujący(a)	23	59	18	464
	Wierzący(a) i nieregularnie praktykujący(a)	27	62	11	371
	Wierzący(a) lecz niepraktykujący(a)	26	60	14	131
	Niewierzący	26	65	9	39
POGLĄDY POLITYCZNE	lewicowe	27	59	14	89
	centrolewicowe	31	60	9	65
	centroprawicowe	35	52	14	118
	prawicowe	32	60	8	222
	trudno powiedzieć	19	63	19	512
ZAINTERESOWANIE POLITYKĄ	w ogóle się nie interesuje	23	57	20	255
	raczej się nie interesuje	25	59	16	397
	raczej się interesuje	26	63	11	305
	bardzo się interesuje	25	71	3	47
PREFERENCJE WYBORCZE	PO	40	49	11	199
	PSL	27	61	12	22
	PiS	24	64	12	114
	SLD	26	68	6	74
	inna partia, jaka	33	54	13	43
	niezdecydowani	22	59	18	99